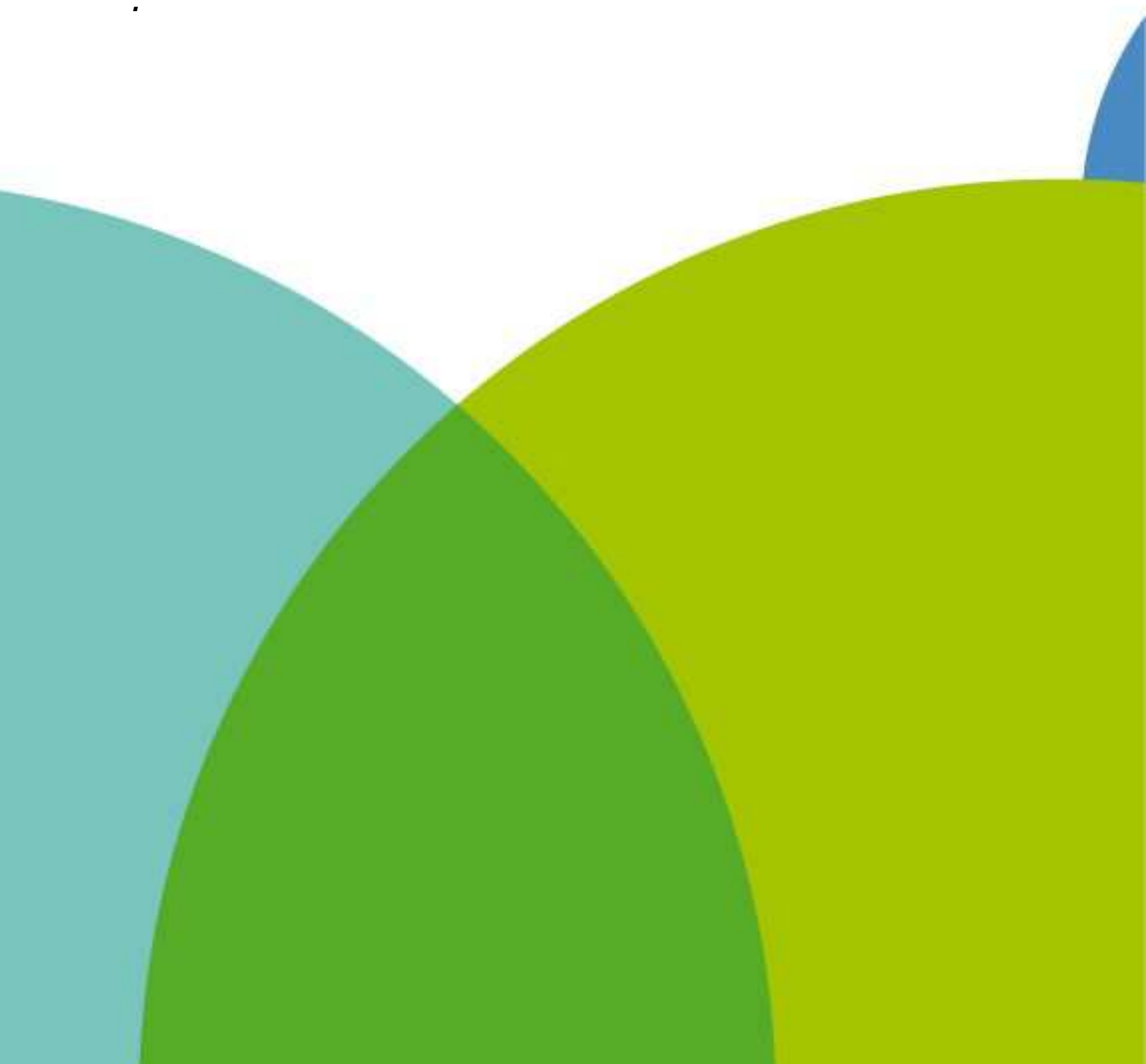

Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2020 Gemeente Bloemendaal

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave	0
Inleiding	1
Programma 2020	2
De gebouwde omgeving	2
Mobiliteit	6
Biodiversiteit	7
Circulaire Economie	7
Klimaatadaptatie	8
Verdeling Budget 2020	9

Inleiding

Duurzaamheid. Kranten schrijven erover, politiek Den Haag pakt het op, en op verjaardagen komt het ter sprake; klimaatverandering, zeespiegelstijging, droogte, elektrisch rijden, de warmtepomp, en de dramatische afname van biodiversiteit. We moeten onze maatschappij anders inrichten, en dat vergt politieke daadkracht gericht op de korte én lange termijn. Onderbelicht is dat de energietransitie ook een fantastische economische kans is, verder toekomstige schade verminderd, en leidt naar een schonere lucht, minder opwarming, en een betere volksgezondheid.

2020 staat voor Bloemendaal in het teken van de RES, en we starten met de voorbereidingen voor de in 2021 vast te stellen Transitievisie Warmte. Het vorig jaar opgestarte platform bloemendaalzetstappen.nl groeit flink in de aantallen nieuwsbriefabonnees. Dit willen we verder bij iedereen onder de aandacht brengen. De opzet van een jaarlijks concreet uitvoeringsprogramma, waarmee in 2019 is begonnen, is succesvol gebleken en willen we graag de komende jaren voortzetten.

Terugblik 2019

In 2019 is in Nederland het klimaatakkoord vastgesteld. Daarnaast is in Nederland ook een Klimaatwet vastgelegd. Deze wet legt het streefdoel van 49% reductie in 2030 en 95% reductie in 2050 ten opzichte van 1990 wettelijk vast. Dat is goed nieuws, want ieder volgend kabinet is hier aan gebonden en borgt dus een stabiele uitvoeringstermijn. Vast staat dat gemeenten de regie krijgen op de uitfasering van aardgas in de gebouwde omgeving. Deze uitfasering dient uiterlijk in 2050 te zijn voltooid. Daarnaast krijgen de gemeentes de verantwoordelijkheid om een *regionale Energiestrategie (RES)* te realiseren. In 2019 heeft de raad de startnotitie vastgesteld, en zijn we met de omliggende gemeentes in IJmond en Zuid-Kennemerland aan de slag gegaan. Dit krijgt een vervolg in 2020, waarover later meer. In 2019 hebben we *bloemendaalzetstappen.nl* opgezet om woningeigenaren op weg te helpen. Er is in februari 2019 gestart met de *VVE aanpak*, met als doel om alle 40 VVE's met meer dan 10 appartementen te adviseren om energetische maatregelen te nemen aan de schil van het gebouw. Dit vergt een lange adem van planvorming tot realisatie en besluitvorming via de ledenvergaderingen.

Intussen zien we ook initiatieven van bewoners ontstaan. Zo is in Bennebroek en Vogelenzang het initiatief *De Energieke Burger* ontstaan. De aangesloten vrijwilligers geven praktische adviezen aan inwoners om hun energiegebruik en energiekosten te laten dalen. In Overveen is *duurzaam Overveen* al langer actief, onder meer met repaircafe's waar inwoners reparaties aan spullen kunnen laten uitvoeren. Dit soort initiatieven zijn goud waard!

De voltooiing van *het zonnepark op de parkeerplaatsen P1 en P2* zal in 2020 gereed zijn. Ook op het gebied van *biodiversiteit* is een stap gemaakt met de bijeenkomst op 19 november. Dit moet leiden tot een breed gedragen plan dat in 2020 naar de raad komt. Op het gebied van *mobiliteit* versnelt de groei van het aantal nieuw verkochte elektrische auto's, al is het aandeel elektrisch auto's als percentage van het totale wagenpark nog klein. De groei ook te zien aan de toename van het aantal openbare laadpalen, die we plaatsen op verzoek.

Programma 2020

De gebouwde omgeving

De regionale Energiestrategie (RES)

De RES is een instrument om te borgen dat de (gedeeltelijke!) landelijke elektrificatie van de gebouwde omgeving in 2030 gerealiseerd kan worden. De bedoeling is dat in dat jaar 75% van de elektriciteitsvoorziening duurzaam wordt opgewekt, deels via wind op zee, en deels op land. In de RES wordt inzicht gegeven in de regionale vraag en aanbod van elektriciteit en de ruimtelijke impact op land. De landelijke opgave is om in 2030, 35 TWh aan duurzame elektriciteit op land op te wekken. In alle gemeentes zijn bijeenkomsten geweest om mogelijke scenario's te toetsen met inwoners en raadsleden. Dit zal leiden tot een concept-RES die via vaststelling door B&W naar de gemeenteraden gaat, en ook door staten en bestuurders van de waterschappen zal worden vastgesteld. Definitieve vaststelling vindt plaats in maart 2021, de zogeheten RES 1.0. De RES dient elke twee jaar geactualiseerd te worden en gaat onderdeel uitmaken van de omgevingsvisie. Het volledige proces vindt u op <https://energieregionhz.nl/proces>

Transitievisie Warmte (TVW)

De transitievisie Warmte (TVW) geeft het tijdsplan welke wijken of buurten wanneer van het aardgas af gaan en welke energievoorziening er dan voor in de plaats komt.

Het Expertise Centrum Warmte (ECW) biedt gemeenten ondersteuning bij het werken met de zogeheten *Leidraad*. De leidraad biedt gemeentes ondersteuning bij het opstellen van de TVW. Elke gemeente dient uiterlijk in 2021 een TVW te hebben vastgesteld, en deze wordt elke vijf jaar opnieuw vastgesteld. De Leidraad geeft per buurt aan welke warmte-opties welke gevolgen hebben voor de buurt, zowel in maatschappelijke kosten als in de kosten voor de eindgebruikers in de buurt.

Er is natuurlijk al voorwerk gedaan in de vorm van het verkennende onderzoek uit 2018 van DWA. De conclusie dat "gezien de opbouw van de woningvoorraad, Bloemendaal geen koploper zal zijn als het gaat om de energietransitie, blijft staan. De particuliere woningvoorraad is relatief slecht geïsoleerd, een warmtenet komt op dit moment financieel niet uit. Bovendien zijn er geen grootschalige warmtebronnen in de directe omgeving bekend. "

In 2020 wordt een plan van aanpak opgesteld voor de totstandkoming van de TVW. De TVW zelf zal eind 2021 aan de raad worden voorgelegd.

Woningen

De opgave voor Bloemendaal zal de komende jaren blijven liggen op informatieverschaffing naar woningeigenaren gericht op isolatie en verduurzamingsmaatregelen als zonnepanelen. Steeds meer Bloemendalers zijn geabonneerd op de nieuwsbrieven van bloemendaalzetstappen. Daarin wijzen we onder meer op landelijke (subsidie)regelingen die er zijn, en tonen voorbeelden van koplopers ter inspiratie.

De financiële sector, waaronder de banken, verzekeraars, hypotheekadviseurs, makelaars en taxateurs, speelt voor woningeigenaren ook een belangrijke rol in de verduurzaming. De partijen in de keten gaan kopers en verkopers stimuleren om in een vroeg stadium tot verduurzaming over te gaan. Zo wordt er naar gestreefd om woningtaxaties standaard te voorzien van een beschrijving van energiebesparende maatregelen en het doel is om verduurzaming standaard onderdeel te laten zijn van het hypotheekadvies. Ook wordt de krediettoets vereenvoudigd. Bovendien wordt er landelijk gewerkt aan een nieuwe regeling waarbij financieringsmogelijkheden tot verduurzaming worden gekoppeld aan de woning, in plaats van aan de eigenaar. Deze zogenaamde gebouwgebonden financiering wordt vastgelegd in het kadaster en door de toekomstige eigenaar overgenomen. Naar verwachting is de regeling in 2022 gereed. Tot slot geldt al sinds 1 juli 2018 dat nieuwe gebouwen in beginsel geen aardgas aansluiting meer krijgen. Dat betekent dat nieuwbouw niet meer aan het aardgasnet wordt aangesloten.

De standaard

Landelijk wordt hard gewerkt aan een nieuw begrip: de standaard.

De standaard geeft voor kenmerkende type woningen weer wat een 'verstandige' verduurzaming is. Met verstandig bedoelen we op basis van kosten-baten en de gewenste reductie van de warmtevraag. Zo weten alle woningeigenaren dus waar ze aan toe zijn. Er komen ook streefwaarden voor de isolatiewaarden per component, dus bijvoorbeeld voor het dak of de vloer.

Corporatiebezit

De corporaties en andere verhuurders hebben een grote opgave om hun woningvoorraad CO₂-arm te maken in 2050. Verhuurders krijgen hiervoor o.a. een korting op de verhuurderheffing van 100 miljoen euro per jaar. Het Rijk en Aedes gaan tussendoelen voor corporaties voor 2030 afspreken, dat gebeurt mede op basis van een onderzoek naar hoe de maatschappelijke opgaven van corporaties (o.a. nieuwbouw en verduurzaming) zich verhouden tot de beschikbare investeringsruimte van woningcorporaties. Het Rijk gaat ook met de andere grote verhuurders tussendoelen voor 2030 formuleren. Tevens zijn de corporaties aangewezen als zogeheten *startmotor*: de startmotor is de eerste opschaling van de verduurzaming van de woningvoorraad. Door op korte termijn 100.000 woningen aardgasvrij(-ready) te maken kan een eerste slag worden gemaakt in de kostenreductie van de verbouwing en het reduceren van CO₂-uitstoot. Gezien de opbouw en aantallen wordt niet verwacht dat de twee Bloemendaalse corporaties hier een rol in spelen. Verder is van belang dat de landelijke huurregelgeving – waaronder het huurpuntenstelsel – zal worden aangepast en zo de juiste prikkels geeft om woningen te verbeteren naar de standaard. De al in het energieakkoord (2013) sectoraal afgesproken ambitie om corporatiebezit in 2021 *gemiddeld* naar label B gerenoveerd te hebben, blijft uiteraard staan. Via de prestatieafspraken zullen we nader kijken of we hier verder invulling aan kunnen geven.

Utiliteitsbouw

Utiliteitsbouw zijn alle gebouwen die geen woningen zijn. Het bestaat uit *maatschappelijk vastgoed* zoals scholen en ziekenhuizen, en *commercieel vastgoed* zoals kantoren en bedrijfsgebouwen. Vanwege de hoge investeringen, is het belangrijk dat verduurzaming op natuurlijke momenten kan worden gedaan. Twaalf sectoren in het maatschappelijk vastgoed stellen een routekaart op voor het CO₂-arm maken van het vastgoed richting 2050: Rijksvastgoedbedrijf, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO), politie, primair en voortgezet onderwijs (PO en VO), middelbaar beroepsonderwijs (MBO), hoger beroepsonderwijs (HBO) en wetenschappelijk onderwijs (WO), zorg- en sportvastgoed en monumenten. Er komt ook een Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed. De VNG komt naar verwachting in voor de zomer met haar routekaart voor het gemeentelijk vastgoed.

In het collegeprogramma is opgenomen, dat in 2019 de onderzoeksresultaten naar de kosten van verduurzaming van het openbare toegankelijke vastgoed wordt gepresenteerd. Dit is tot nu toe niet uitgevoerd in het licht van de komende kerntakendiscussie. Bovendien is het verstandig om de presentatie van de routekaarten af te wachten. Wat betreft de scholen wordt in ieder geval door de ODIJ het gebruik van de zogeheten datalogger actief aangemoedigd.

Gemeentelijke financiële instrumenten

1. Regionaal energiebesparingsprogramma (REP)

Het REP is een provinciale regeling die gemeentes over 2019-2020-2021 ondersteunt met 50% co-financiering. Samen met de omliggende gemeentes in Zuid-Kennemerland en de IJmond, ligt het penvoerderschap bij de ODIJ. Onder meer de VvE aanpak is daar een onderdeel van, die we continueren in 2020. Ook doen we in 2020 weer mee met de duurzame huizenroute en zullen we een aantal bijeenkomsten laten organiseren. Daarnaast wordt hieruit het Duurzaam Bouwloket gefinancierd.

2. *Regeling Reductie Energiegebruik (RRE)*

Eind 2019 heeft Haarlem, ook namens Heemstede, Zandvoort en Bloemendaal, een subsidieverzoek ingediend en toegekend gekregen. De RRE is door het kabinet ingesteld als reactie op zogeheten Urgenda-uitspraak van de Hoge Raad op 20 december 2019. De hoogste rechter bekrachtigde eerdere gerechtelijke uitspraken om de uitstoot van broeikasgassen in Nederland eind 2020 met 25% te verminderen ten opzichte van 1990. Het kabinet beziet de uitvoering van de Urgenda-uitspraak in samenhang met de maatregelen die het kabinet richting 2030 wil nemen in het kader van het Klimaatakkoord. Het kabinet wil de benodigde maatregelen voor de uitvoering van de Urgenda-uitspraak dan ook inzetten om een snelle start te maken met het reduceren van de CO₂-uitstoot.

Met de RRE gaan we in 2020 *particuliere* huiseigenaren financieel ondersteunen bij het nemen van energiebesparende maatregelen in huis. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het inregelen van de cv-installatie of het aanbrengen van bijvoorbeeld radiatorfolie, tochtstrippen, LED-lampen. Daarnaast zullen we de regeling combineren met het geven van advies aan huiseigenaren over andere energiebesparende maatregelen, zoals dak-, raam- of gevelisolatie. De middelen zullen in 2020 worden besteed. De uitgaven worden dus volledig gedekt door de RRE regeling en er zijn geen aanvullende middelen vanuit Bloemendaal nodig.

3. *De energiecoaches*

Samen met de omliggende gemeentes in Zuid-Kennemerland en de IJmond is begin 2020 gestart met het project energiecoaches voor huurders. Alle huurders worden stapsgewijs door de corporatie aangeschreven met het aanbod tot het bezoek van een "energiecoach". Deze door Stichting !Woon opgeleide mensen geven laagdrempelig gedragsadvies met betrekking tot energiebesparing in huis, en geven advies over het toepassen van kleine bespaarproducten. De energiecoach mag voor € 20,- aan bespaarproducten weggeven (dit betreft de inkoopprijs van bijvoorbeeld radiatorfolie, ledlampen of tochtwering, de winkelwaarde ligt dus nog hoger). De energiecoach is meestal iemand uit de eigen buurt of woonplaats. De bewoner ontvangt na afloop een bespaaradvies op maat per e-mail of per post. Daarbovenop biedt Bloemendaal huurders die niet gebruik willen maken van een energiecoach, maar wel willen besparen, gratis een waterbesparende douchekop aan. De regeling wordt financieel ondersteund door de provincie en is ambtelijk door Velsen namens de omliggende gemeentes voorbereid.

Mobiliteit

Rijden we in 2040 allemaal in een elektrische auto? Rijdt die auto uit zichzelf of zitten wij nog steeds aan het stuur? De komende jaren komt er veel op ons af wat invloed heeft op onze mobiliteit. Op het gebied van duurzame mobiliteit vinden belangrijke beleidsontwikkelingen plaats bij bijvoorbeeld de regionale mobiliteitsprogramma's (), fietsbeleid, de Nationale Agenda Laadinfrastructuur en de Vrachtwagenheffing, en sommige gemeentes denken na over milieu- en zero emissie zones. Tegelijkertijd is vrijwel elke autofabrikant bezig met de elektrificatie van haar wagenpark en verschijnen er steeds meer betaalbare modellen op de markt.

Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP)

In het klimaatakkoord is afgesproken om te komen tot één nationaal mobiliteitsprogramma en daarnaast een x aantal regionale mobiliteitsprogramma's die op elkaar moeten aansluiten. De provincies hebben samen de opdracht op zich genomen een voorstel te maken voor een plan van aanpak voor de regionale mobiliteitsprogramma's (RMP's). Hierin participeren gemeenten, provincies, vervoerregio's, Rijksoverheid, private partijen als werkgevers en dienstaanbieders en andere regionale stakeholders als onderwijsinstellingen en ziekenhuizen. De provincies Noord-Holland en Flevoland hebben september 2019 een plan van aanpak opgesteld, waarin de vier thema's verder zijn uitgewerkt. Het gaat om duurzame energiedragers, Elektrisch vervoer, verduurzaming personenvervoer en verduurzaming logistiek.

1. Duurzame energiedragers: Het betreft hier o.a. het doorzetten, uitrollen of opschalen van Zero Emissie bus- en doelgroepenvervoer en het verduurzamen van het eigen wagenpark. Daarnaast gaat dit thema over alternatieve tank- en laadinfrastructuur.
2. Emissievrij vervoer & elektrisch vervoer: belangrijk onderdeel hiervan is de uitvoering van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL). De afspraken in deze agenda leiden tot een landelijke dekking van (snel)laadpunten en voorzien in de laadbehoefte van het groeiende aantal elektrische voertuigen. Regionale overheden pakken hun sleutelrol als opdrachtgever voor de publieke laadpalen en lokale overheden trekken samen op.
3. Verduurzaming in logistiek. Dit betreft met name Zero Emissie stads- en bouwlogistiek waar via de Greendeals Zero Emissie Stadslogistiek, het Nieuwe Draaien/ Bouwlogistiek en Duurzaam Grond- Weg en Waterwerken (GWW) 2.0 uitvoering aan wordt gegeven. Daarnaast is er aandacht voor goederenvervoer over het water.
4. Verduurzaming personenmobiliteit: het beïnvloeden van mobiliteitsgedrag, waaronder een extra impuls voor fietsenstallingen bij OV-knooppunten en het implementeren van de werkgeversaankpak, is de belangrijkste pijler van verduurzaming personenmobiliteit.

Het RMP sluit nadrukkelijk aan bij bestaande programma's en initiatieven op het gebied van duurzame mobiliteit. Binnen de MRA is dat MRA-E, die gericht is op de uitrol van een netwerk van oplaadpunten, het stimuleren van meer elektrische auto's bij bedrijven en overheden, samenwerking met overheden en markt en het delen van kennis. Ook het publiek-private MRA-programma Smart Mobility valt hieronder. Eind 2020 moet het definitieve pakket van het RMP zijn vastgesteld.

Biodiversiteit

Het afgelopen jaar kreeg het thema biodiversiteit veel aandacht. In Nederland is veel te veel stikstof, en dat zorgt voor grote problemen in de natuur. Planten- en diersoorten verdwijnen door de overmaat aan stikstof. Stikstof wordt veroorzaakt door uitlaatgassen van het verkeer, de uitstoot van industrie, en met name van dieren in de veeteeltsector. Stikstof zorgt in veel Natura 2000-gebieden voor schade aan unieke natuur, en dus ook in ons kwetsbare duingebied. Alleen door de stikstofuitstoot flink omlaag te brengen, kunnen we de natuur in Nederland in stand houden.

Deze onderwerpen dienen landelijk en provinciaal te worden aangepakt, maar ook lokaal gaan we aan de slag. We gaan doen wat we kunnen om de biodiversiteit binnen de gemeente in kaart te brengen en waar mogelijk te bevorderen. Samen met onze inwoners en natuurorganisaties, maken we een biodiversiteitsplan gericht op praktische uitvoering.

Ook is het de bedoeling om in het kader van onder meer het 25 jarig bestaan van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland, een speciale editie uit te geven. Alle kinderen vanaf groep 3 van de Bloemendaalse basisscholen krijgen hier een editie van die de scholen zullen verwerken in hun leerprogramma tot en met groep 8. Daarnaast blijven we de Bloemendaalse scholen financieel ondersteunen om gebruik te maken van natuur- en milieueducatie in hun lesprogramma's.

Circulaire Economie

De overheden in de MRA willen met elkaar samenwerken in de omslag naar een circulaire economie. Door samenwerking ontstaat immers slagkracht. Bijvoorbeeld door circulair in te kopen, door belemmeringen voor ondernemers weg te nemen en door een goede lange termijn circulaire beleidsvisie neer te zetten, waar ondernemers op kunnen investeren.

Op verzoek van diverse bestuurders op het thema Duurzaamheid binnen de MRA is een ontwikkelvisie Circulaire Economie gemaakt voor de overheden in de regio. Kern van die aanpak is de samenwerking op zes grondstofstromen, het maken van een Roadmap Circulair Inkopen & Opdrachtgeverschap en het werken aan belemmerende wet- en regelgeving en monitoring. Specifiek richt de MRA-inzet zich via werkgroepen op de grondstoffenstromen textiel, plastics, luiers, e-waste & circulair ICT, biomassa en circulair slopen en bouwen.

Tijdens de MRA Duurzaamheidtop van 18 oktober zijn vijf afspraken toegelicht en besproken en waarvoor een groot draagvlak bleek te bestaan. Het betreft de afspraken over:

1. Gezamenlijk duurzaam inkopen en opdrachtgeven via vijf inkooppakketten;
2. Samen komen tot een circulaire aanpak op textiel;
3. Uitwerken van duurzaam bouwen van woningen via het programma Cirkelstad;
4. Onderwijs- en arbeidsmarktkansen gekoppeld aan de klimaatopgave;
5. Monitoring MRA-positie en -inzet op transitie naar een duurzame economie.

Deze vijf afspraken worden in een separaat collegevoorstel voorgelegd en de raad zal hierover worden geïnformeerd.

Klimaatadaptatie

Zelfs als het gaat lukken om de CO₂-emissies te stabiliseren en de opwarming van de aarde tot een maximum van 2 graden te beperken, dan nog zullen we ons moeten voorbereiden op de onvermijdelijke (en deels nu al merkbare) gevolgen van klimaatverandering. Die gevolgen kunnen bestaan uit wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen. Het verkleinen en beheersbaar houden van de effecten van klimaatverandering wordt klimaatadaptatie genoemd.

Klimaatbestendigheid raakt aan de kerntaken van gemeenten op het gebied van ruimtelijke ordening en waterbeheer, maar zoekt ook nadrukkelijk naar slimme oplossingen op het gebied van volksgezondheid (bijvoorbeeld een hitteplan), communicatie en burgerparticipatie en calamiteitenbeheersing. Een belangrijk aspect is hoe je als gemeente omgaat met steeds heviger hoosbuien, of langdurige regenval.

Het vele werk dat gemeenten op dit gebied al doen wordt niet overal (h)erkend als klimaatadaptatie. Zo is in de gemeentelijke rioleringsplannen het beleid vastgelegd voor omgaan met hemelwater en grondwater. Hemelwater wordt in toenemende mate bovengronds geborgen of afgevoerd via bijvoorbeeld wadi's, groenstroken en daarvoor ingerichte wegen. Dat is een kosteneffectieve aanpak die ook bijdraagt aan een integrale benadering van groen, wegen en riolering en helpt bij het beperken van hitte. Maar denk ook aan het opvangen van water op waterpleinen, drijvende woningen, meer groen of verplaatsing van vitale infrastructuur.

In de bestuursovereenkomst Deltaprogramma staat de ambitie om in 2050 klimaatbewust ingericht te zijn. Dit vereist een verandering in denken en doen: klimaatbestendig en waterrobuust inrichten moet in Nederland een vanzelfsprekend onderdeel bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen worden. Om de implementatie van de afspraken uit de bestuursovereenkomst te versnellen is er een gezamenlijk Stimuleringsprogramma opgezet, met onder andere een coördinatieteam en monitoring van de voortgang. Het Stimuleringsprogramma ondersteunt overheden, belangengroepen, maatschappelijke organisaties en marktpartijen bij het integreren van water en klimaat in ruimtelijke (her)ontwikkelingen. Het programma adviseert en deelt kennis en ervaring.

Wat doen we in Bloemendaal in 2020?

De stresstesten (Wateroverlast, Overstroming, Hitte en Droogte) zijn gezamenlijk met Heemstede gemaakt en worden in 2020 opgeleverd.

Daarna gaan we met zoveel mogelijk disciplines van beide gemeenten een gezamenlijke risicodialoog voeren. Deze opgaven komen voort uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. In 2020 gaan we met Bloemendaal en Heemstede ook een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) opstellen.

Verdeling Budget 2020

Duurzaamheidsprojecten	Specifieke beschrijving van het project	Budget
BZS, educatie etc	energietransitie rondom Bloemendaalzetstappen, editie bijdrage Bloemendaalse scholen en diversen	€ 45.000
Uitvoering onderzoek naar samenwerking op Regionale Structuur Warmte	Wordt regionaal uitgevoerd, eind 2020 gereed	€17.500
Duurzame huizenroute	Basisabonnement. Bloemendalers die hun ervaringen met het verduurzamen van hun eigen huis met anderen willen delen melden hun huis aan bij de duurzame huizenroute (www.duurzamehuizenroute.nl). In het najaar kunnen (hoeft niet) deze huiseigenaren hun huizen openstellen tijdens de twee open dagen. Dit project wordt 50% gesubsidieerd door de provincie Noord-Holland.	valt binnen REP
Regionale Energiebesparingsprogramma samen met gemeentes Zuid-Kennemerland en IJmond (REP)	Bevat diverse acties, maar de belangrijkste is de VVE aanpak die we in 2020 continueren. Tijdens dit project krijgen VvE's hulp bij de verduurzaming van hun gebouwschil door middel van landelijke subsidies. De besturen worden hierbij ondersteund. Dit hele project wordt 50% gesubsidieerd door de provincie Noord-Holland en deels door de Huizenaanpak	€ 13.000
Duurzaam Bouwloket	Basisabonnement Duurzaam Bouwloket. Bewoners kunnen digitaal of telefonisch informatie krijgen over specifieke maatregelen voor het energiezuinig maken, het opwekken van energie en het aardgasvrij maken van hun eigen woning. De informatie is technisch en praktisch en de mogelijke subsidieregelingen worden toegelicht.	Valt binnen REP
Subsidierегeling non-profit duurzame energietechnieken.	Bekeken zal worden of deze regeling dient te worden gemoderniseerd	€ 10.000
Natuur- en milieueducatie	Om natuur- en milieu-educatie te stimuleren kunnen 16 basisscholen in 2020 € 750,- per basisschool van hun kosten van natuur- en milieueducatie bij de gemeente declareren. Dit is een verhoging van € 250,- per basisschool t.o.v. de vorige collegeperiode.	€ 12.000
Duurzaam meerjaren-onderhoudsprogramma (DMJOP) gemeentelijke gebouwen	Afhankelijk van uitkomst kerntakendiscussie, maar een bedrag is gereserveerd voor het onderzoek naar de mogelijkheden	€25.000
RES	Concept-Regionale Energie Strategie wordt juli 2020 aan de raad aangeboden. De voorbereidingen zijn hiervoor eind 2018 gestart.	

**Vorbereiding Transitievisie
warmte**

Gemeentes worden ondersteund door Expertisecentrum warmte. Eerste versie Transitievisie Warmte wordt uiterlijk in 2021 vastgesteld. Uitgaven waarschijnlijk pas in 2021

**Overige structurele
uitgaven/onvoorzien:**

€9.000

Totaal beschikbaar:

€131.500